

kében, és a rablóakna betöltésében. Néhány sírban fából készült sír építmény, „halotti kerevet” nyomait figyeltük meg a sírgödör négy sarkában, ill. a koponya és a lábak felől a sírvégeken.

Négy férfisírban veretes öv tartozékait találtuk, mindegyik övgarnitúra kissé hiányosan került már a földbe. Az öntött technológiával készült, áttört díszű kerek, ill. csüngős övdíszeken lilomos motívumok figyelhetők meg. A női sírokban gyöngycsüngős fülbevaló, orsógomb került elő. A temetkezések gyakran tartalmaztak ételmellékletet.

A most megtalált temetőrészlet alig 1500 m-re fekszik a Juhász Irén által feltárt 68. sz. lelőhely késő avar kori temetőjétől.

LISKA ANDRÁS

363. Szarvas, Tesco

(Békés megye) B

2005. március 29. és április 29. között megelőző feltárást végeztünk a Szarvas 68. sz. lelőhelyen. A 100×22 m-es terület újkori feltöltés alatt állt, így a feltárt 23 objektum átlagosan csak 25 cm mélységben maradt meg. Közülük 9 újkorinak bizonyult; a többi általában nagyon kopott edénytöredéket tartalmazott, koruk meghatározása ezért bizonytalan. Két ház kora a bronzkor tájára keltezhető.

JUHÁSZ IRÉN

364. Szarvas határa

(Békés megye) Ó, R, Sza, N, A, Á, Kk

2005 áprilisában, majd szeptember–október folyamán terepbejárást végeztünk az M44 autótút Békés megyei szakaszán.

Káka-halom: A várostól D-re, az ezen a szakaszán egy határozott ÉNy–DK irányú, egykori folyómederbe ásott Dögös-Kákafoki-csatorna déli partján, egy ÉNy–DK irányú, környezetéből kiemelkedő hátság rész húzódik (11. sz. lh.). A kiemelkedés legmagasabb pontján egy kurgán, az úgynevezett Káka-halom áll, amelyet legkésőbb a 19. sz. elején ismeretlen mértékben szétromboltak. Feltételezhetően a halom területén végzett eredménytelen ásatást 1912-ben Krecsmarik Endre. A topográfiai terepbejárások során a hátság teljes, mintegy 250×200 m-es területén kevés késő bronzkori, szarmata és Árpád-kori, nagyobb számban szkíta kori és avar leleteket gyűjtöttek. Saját, többszöri terepbejárásaink alkalmával a lucernával borított, gyakorlatilag terepbejárásra alkalmatlan területen viszonylag kevés és jobbra apró őskori, népvándorlás kori és Árpád-kori edénytöredéket találtunk. Tapasztalataink alapján inkább az őskori település jellemezhető intenzívként.

Orosházi útfél, Sztancsik-tanya: A város határának DK-i részén, a Bezinai-szőlők felől Csabacsüd–Orosháza irányába tartó műút két oldalán van a 12. sz. lelő-

hely. K-i vége – kissé átnyúlva a csabacsüdi határba is – a Kondoros-völgy egykori magaspartjára támaszkodik, ám a korábbi, MRT terepbejárások eredményeivel szemben nem csupán szorosan a partvonalat követi, hanem DNy-i irányban a műút Ny-i oldalára is átnyúlik. A lelőhely teljes kiterjedése így eléri a 800×500 m-t. Az említett partos részen nagy mennyiségben találtunk kora rézkori, a tiszapolgári kultúrába sorolható, illetve különösen nagy számban avar edénytöredékeket, míg a lelőhely teljes területén, nagyjából azonos sűrűséggel kerültek elő a szarmata cserepek. A folyóvölgy menti sávban mind az őskorban, mind az avar korban rendkívül intenzíven lakott települések álltak, míg a szarmata kori telep közepes intenzitású.

Ponyiczky-tanya: A várostól DNy-ra, a kákai határ részén, egy kettős tagolású, piskóta alakú magaslaton fekszik a 10. sz. lelőhely. Az összetett morfológiai jellemzőkkel bíró terület Ny-i részének eredeti terepalkulatait vízvezető csatornával, illetve digógödörrel változtatták meg. A lelőhelyen az 1950-es években számos kisebb csatornát ástak, amelyeknek ma már a nyomain sem látszanak. A csatornaásások egyike során 1955-ben sírokra bukkantak. Szabó János Győző leletmentése során 6 avar kori sírt tárt fel; illetve mintegy 50, valószínűleg szarmata kori gödör és kemence feltöltését figyelte meg. A topográfiai terepbejárások alkalmával javarészt szarmata, illetve Árpád-kori, kisebb részben avar edénytöredékeket találtak. Saját terepbejárásunk során szarmata és avarnak látszó cserepeket gyűjtöttünk jelentős mennyiségben; előbbi korszakban intenzíven lakott, fontos telep állhatott a területen.

Sovány-tanya: A 9. sz. lelőhely a szarvasi határ DNy-i részén, a szentesi műúttól DK-re 800 m-re, a Soványtanyától ÉK-re 500 m-re található. A Szarvas 111. sz. lelőhelytől Ny felé 50 m-es leletmentes sáv és a leletanyag különbözősége választja el. Terepbejárásunk során 100×100 m-es területen a kedvezőtlen látási viszonyok ellenére is jelentősebb mennyiségű, kisebb objektumcsoportra utaló Árpád-kori edénytöredéket találtunk. A lelőhelyet a topográfiai terepbejárások alkalmával nem térképezték fel.

Szilás-tanya: A Szarvas–Békésszentandrás határon, a szentesi műúttól közvetlenül ÉNy-ra, a Rác út és a műút szegletében ma is álló Szilás-tanyától DNy-ra mintegy 100 m-re, egy Ny–K irányú alacsony háton van a 7. sz. lelőhely, amelyet É-ről a Rác út mentén egy hajdani meder határol. A topográfiai terepbejárások során kevés bronzkori és szarmata edénytöredék mellett nagy mennyiségben gyűjtöttek késő középkori edénytöredékeket, amelyeket a középkori Káka faluhoz kötöttek. Saját terepbejárásaink során két alkalommal is jártunk a lelőhelyen, melyen a rossz látási viszonyok ellenére közepes mennyiségű őskori és főképpen késő középkori kerámiát gyűjtöttünk. Az őskori település bizonyosan csekély, a középkori település közepes intenzitású volt.

GYUCHA ATTILA